

UDENRIGSMINISTERIET

EKN/HPA, sagsnr.: 2019-1189
Den 4. november 2019

Rådsmøde (udenrigsanliggender - handel) den 21. november 2019

SAMLENOTAT

1. Reform af WTO og status for forberedelserne af den 12. WTO-ministerkonference	2
2. EU-USA handelsrelationer	4
3. Implementering af EU's handelsaftaler	7

1. Reform af WTO og status for forberedelserne af den 12. WTO-ministerkonference

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet ventes en orientering om status for reform af WTO, herunder krisen i appelorganet. Derudover ventes en orientering om forberedelserne af WTO-ministerkonferencen i Kasakhstan i juni 2020. Behovet for reformer af WTO skal bl.a. ses i lyset af begrænsede fremskridt i de multilaterale forhandlinger og handelskonflikten mellem USA og Kina. EU søger i samarbejde med en række andre WTO-medlemmer fortsat at finde løsninger, der kan sikre opbakning til WTO og appelorganet.

2. Baggrund

Uenigheder blandt WTO's medlemmer kombineret med den aktuelle handelskonflikt mellem USA og Kina lægger fortsat pres på det multilaterale handelssystem. Krisen i WTO handler bl.a. om manglende fremdrift i forhandlingssporet samt behov for opdatering af WTO's regelsæt. Dertil kommer spørgsmålet om, hvilke udviklingslande der reelt har behov for lempelige handelsvilkår, og hvilke der som stærke vækstøkonomier ikke længere bør kunne påberåbe sig udviklingsstatus. Det mest akutte problem er dog krisen i tvistbilæggesystemet, hvor USA fortsat blokerer for udnævnelser af nye medlemmer til appelorganet, hvor der – med mindre der findes en løsning forinden – kun vil være ét medlem tilbage efter den 11. december. Appelorganet - og dermed et centralt element i WTO's mulighed for at håndhæve indgåede aftaler – vil dermed ikke længere kunne fungere. New Zealands WTO-ambassadør leder en proces med det formål at finde en løsning på krisen, men indtil videre med begrænset succes. EU har i fravær af en fælles løsning foreslået en midlertidig alternativ bilateral voldgiftsmodel inden for WTO's rammer, men har indtil videre kun opnået tilslutning til forslaget fra Canada og Norge.

EU spiller fortsat en aktiv rolle i reformprocessen og har sammen med andre WTO-medlemmer fremsat en række forslag. Med sigte på bedre at kunne håndtere unfair handelspraksis har EU, USA og Japan fremsat forslag vedrørende efterlevelse af regler om notifikation og transparens, og der arbejdes også mod at fremsætte forslag om regler for industrisubsidier. I forhold til spørgsmålet om handelsvilkår for udviklingslandene er EU enig med USA i nødvendigheden af en højere grad af differentiering, men er uenig i, at det uomgængeligt kræver opgivelse af udviklingsstatus.

Behovet for WTO-reform skal også ses i lyset af begrænsede fremskridt i de multilaterale forhandlinger. Aktuelt pågår således kun forhandlinger vedrørende fiskerisubsidier, som knytter sig til verdensmål 14. Plurilaterale drøftelser om bl.a. e-handel, national regulering af tjenesteydelser og investeringslettelse fortsætter i grupper af interesserede WTO-medlemmer med sigte på senere at kunne løfte evt. aftalte forpligtelser op i den fulde medlemskreds. Der er indtil videre ikke store forventninger til, at WTO-ministerkonferencen i Kasakhstan i juni 2020 kan levere konkrete resultater i form af nye aftaler. Hvis der ikke inden da findes en løsning på krisen i appelorganet, vil dette emne kunne dominere dagsordenen for konferencen.

3. Formål og indhold

Rådet ventes på baggrund af en orientering fra Kommissionen at drøfte status for reform af WTO, herunder krisen i appelorganet. Derudover ventes en orientering om forberedelserne af WTO-ministerkonferencen i Kasakhstan i juni 2020.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til TEUF artikel 207, jf. artikel 218, godkende eventuelle aftaler, som EU indgår i regi af WTO.

5. Nærhedsprincippet

EU har enekompetence på området for den fælles handelspolitik, og det er derfor alene EU, der kan indgå handelsaftaler, herunder i WTO. Det er på den baggrund regeringens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forhandlingsemnerne i WTO forudses ikke at medføre ændringer af dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Generelt ventes handelsliberalisering i regi af WTO at få positive samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af bl.a. øget eksport, øget vækst, højere lønninger og et større beskatningsgrundlag.

8. Høring

Handelspolitisk Specialudvalg er løbende blevet inddraget. Erhvervs-, arbejdstager- og civilsamfundsorganisationer er blevet konsulteret om situationen i WTO i regi af det såkaldte Beach Club-forum og senest ved møde i Forum for fair og bæredygtig handelspolitik den 29. oktober.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er i Rådet bred opbakning til, at EU fortsat skal fremme et stærkt og regelbaseret multilateralt handelssystem samt spille en aktiv og central rolle i WTO.

10. Regeringens generelle holdning

I overensstemmelse med relevante folketingsvedtagelser, herunder senest V83 af 3. juni 2013, bakker regeringen stærkt op om WTO og det multilaterale handelssystem som det bedste og mest effektive værn imod protektionisme.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering hhv. den 8. februar 2019 og den 24. maj 2019.

2. EU-USA handelsrelationer

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Kommissionen ventes at give en status for det handelspolitiske forhold mellem EU og USA, herunder forhandlingerne om en aftale om overensstemmelsesvurderinger og udviklingen i WTO-afgørelsen om ulovlig statsstøtte til Airbus.

2. Baggrund

Det handelspolitiske forhold mellem EU og USA har været udfordret, siden USA i juni 2018 påførte told på europæisk stål og aluminium og truede med ekstratold på biler og bildele fra EU. Mens fælleserklæringen fra præsident Trump og kommissionsformand Juncker i juli 2018 afværgede en eskalering af en handelskonflikt og satte rammen for en transatlantisk dialog om tættere handelssamarbejde, kan der i dag, mere end et år senere, kun konstateres begrænsede fremskridt. Der har således ikke været reelle forhandlinger om afskaffelse af told på industrivarer, da USA har ønsket landbrug inddraget, hvilket EU's forhandlingsdirektiv eksplicit udelukker. Samtidig er forhandlingerne vanskeliggjort af USA's fortsatte trussel om told på europæiske biler og bildele. Hvorvidt truslen effektueres, er vanskeligt at forudse. EU har afvist at indgå i forhandlinger om frivillig eksportbegrænsning af biler og bildele til USA. Præsident Trump ventes at tage stilling til, hvad der videre skal ske medio november.

Et lyspunkt er imidlertid forhandlingerne om overensstemmelsesvurderinger, hvor der nu foreligger et aftaleudkast. En aftale om overensstemmelsesvurderinger vil lette amerikanske og europæiske virksomheders dokumentation af efterlevelse af produktkrav, idet man inden for visse varekategorier gensidigt vil acceptere hinandens overensstemmelsesvurderinger. Kommissionen vil forsætte forhandlingerne med USA på grundlag af aftaleudkastet.

En anden væsentlig sag i det transatlantiske forhold vedrører ulovlig statsstøtte til Airbus. Et voldgiftspanel i WTO afgjorde den 2. oktober 2019, at USA retmæssigt kan indføre told for 7,5 mia. USD på europæiske varer som kompensation for ulovlig europæisk statsstøtte til flyproducenten Airbus. EU har rejst en lignende sag i WTO mod USA's statsstøtte til flyproducenten Boeing, hvor det nedsatte voldgiftspanel først forventes at nå en afgørelse i første halvdel af 2020. Kommissionen har forsøgt at nå en politisk aftale med USA, hvilket er blevet afvist. I overensstemmelse med voldgiftsafgørelsen fra 2. oktober indførte USA den 18. oktober told på 10 pct. på fly og 25 pct. på landbrugsprodukter og andre varer. Størstedelen (87 pct.) af tolden rammer de fire Airbus-lande (Tyskland, Storbritannien, Frankrig og Spanien). Den resterende kompensationstold er fordelt mellem de øvrige medlemslande, hvor Italien og Irland er hårdest ramt. Danske varer er dog også berørt, særligt fødevarer (ost, smør, forarbejdet svinekød og muslinger). Dansk Industri estimerer, at dansk eksport til en værdi af 401 mio. DKK er omfattet. Den samlede eksport til USA var på 56,5 mia. DKK i 2018. Kommissionen forsøger fortsat at nå en politisk aftale med USA.

3. Formål og indhold

Handelskommissær Malmström forventes på rådsmødet at give en generel orientering om det handelspolitiske forhold mellem EU og USA. Herunder forventes en orientering om status samt de videre planer for Kommissionens dialog om USA i Airbus-sagen. Derudover forventes en orientering om aftaleudkastet for overensstemmelsesvurderinger og de kommende forhandlinger herom.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant for drøftelsen.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant for drøftelsen.

7. Konsekvenser

Drøftelsen ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Airbus-sagen har imidlertid konsekvenser for dansk eksport grundet de amerikanske toldforhøjelser.

Indgåelse af en aftale om overensstemmelsesvurderinger forventes at få positive samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser, da det må antages, at færre omkostninger i forbindelse med overensstemmelsesvurderinger vil kunne øge samhandlen og herigennem øge eksportpotentialet for europæisk, og herunder dansk, erhvervsliv, som vil kunne føre til øget vækst og skabe et større beskatningsgrundlag.

8. Høring

Forhandlingsmandat om overensstemmelsesvurderinger blev sendt i høring i Handelspolitisk Specialudvalg, inklusiv erhverv- og civilsamfundsorganisationer, den 30. januar 2019.

Kommissionens aftaleudkast blev sendt i høring i Handelspolitisk Specialudvalg den 4. oktober 2019.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU's medlemslande forventes generelt at støtte Kommissionens hidtidige linje om at være forhandlingsvillig og pragmatisk. Særlig bilproducerende lande har meget betydelige interesser på spil i tilfælde af, at USA måtte indføre ekstratold på biler og bildele.

Medlemslandene forventes at stille sig positivt over for en potentiel aftale med USA om overensstemmelsesvurderinger.

Medlemslandene forventes at støtte Kommissionens forsøg på at indgå en politisk aftale i Airbus-sagen. Et fåtal af lande, der bl.a. rammes af told på kvalitetsoste, vin og frugt, har yttret ønske om en kompensationsordning for landbrugsprodukter.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at EU forholder sig konstruktivt og forhandlingsvillig i de handelspolitiske forhandlinger med USA. Det er i dansk interesse at holde dialogen åben med USA og undgå en forværring af handelsforholdet. Samtidig er det i dansk interesse, at EU tager skridt til at beskytte egne interesser i tilfælde af, at USA indfører toldforhøjelser på europæisk bilindustri.

I Airbus-sagen støtter regeringen, at Kommissionen fortsat søger at indgå en politisk aftale med USA, så toldforhøjelserne fjernes. Det er imidlertid USA's ret i henhold til WTO-regler at indføre toldforhøjelser, ligesom det vil være for EU, når WTO afgør omfanget af kompensationstolden i Boeing-sagen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har seneste været forelagt til Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 8. februar 2019 vedr. forhandlingsmandatet for overensstemmelsesvurderinger.

3. Implementering af EU's handelsaftaler

KOM (2019) 0455

Nyt notat.

1. Resumé

Kommissionen forventes at orientere Rådet om status for implementering af EU's frihandelsaftaler på baggrund af Kommissionens årlige rapport herom.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 14. oktober den tredje årlige rapport om status for implementeringen af 35 større EU handelsaftaler med i alt 62 tredjelande. Rapporten, der omhandler 2018, kan findes [her](#).

Rapporten udgives for at øge virksomheders, forbrugeres og den generelle offentligheds kendskab til EU's handelsaftaler.

I 2018 var 31 pct. af EU-landenes varehandel med resten af verden omfattet af EU's handelsaftaler. Det tal ventes at stige til 39 pct., når handelsaftalerne med både Japan, Singapore og Vietnam er trådt i kraft. EU's handelsaftale med Japan trådte i kraft 1. februar i år. Handelsaftalen med Singapore ventes at træde i kraft 21. november i år. EU-Vietnam handelsaftalen blev undertegnet den 30. juni i år og afventer Europa-Parlamentets godkendelse. Selvom det er sværere at kvantificere effekterne fra EU's handelsaftaler på tjenesteydelseshandlen, viser tilgængelige data, at der har været en stigning. Eksempelvis steg eksporten af tjenesteydelser til Sydkorea, Chile og Canada med hhv. 7 pct., 17pct. og 7 pct. over perioden 2016 til 2017.

Europæiske virksomheders handel med lande uden for EU er fortsat stigende. Derfor har det stor betydning, at EU indgår stadig flere handelsaftaler. EU's handelsaftaler bidrager til at øge eksporten fra EU, bl.a. ved at reducere told-udgifter, give markedsadgang og fjerne en bred vifte af handelsbarrierer. På trods af en generelt svagere vækst i den internationale handel i 2018, bl.a. på grund af øget protektionisme, steg samhandlen med tredjelande, hvor EU har en handelsaftale, med 3 pct. fra 2017 til 2018. EU's handelsaftaler bidrog i 2018 til at skabe et solidt handelsoverskud i EU-landenes samlede handel med disse lande. EU's handel med resten af verden viste derimod et mindre handelsunderskud i 2018.

I implementeringsrapporten gennemgås status for implementeringen af hver enkelt af de 35 handelsaftaler, herunder opnåede fremskridt og udestående udfordringer i gennemførelsen af handelsaftalerne. Rapporten omfatter endvidere eksempler på, hvordan Kommissionen anvender handelsaftalernes tvistbilægelsesmekanismer til at håndtere problemer med implementering af aftalerne.

Rapporten indeholder endvidere statistik om graden af anvendelse af EU's handelsaftaler. I takt med at EU indgår stadig flere handelsaftaler med tredjelande, bliver det også mere vigtigt, at virksomheder i medlemslandene kender til og udnytter handelsaftalerne. Ellers nyder EU's

virksomheder og deres kunder i tredjelande ikke godt af de besparelser i toldudgifter eller den markedsadgang for tjenesteydelser, som handelsaftalerne indeholder. Kommissionen har de seneste år afsat flere ressourcer til at oplyse virksomheder om handelsaftalerne. Kommissionen har særligt fokus på at nå ud til små og mellemstore virksomheder, som typisk har færre ressourcer til at sætte sig ind i og benytte EU's handelsaftaler.

Der er også fokus på implementering af handelsaftalernes bæredygtighedsbestemmelser. Især den såkaldte "nye generation" af EU's handelsaftaler indgået i de senere år indeholder bestemmelser om arbejdstagerrettigheder og miljøbeskyttelse, herunder klimaændringer. Disse handelsaftaler udgør således et vigtigt instrument til at fremme europæiske værdier om handel og bæredygtig udvikling. I rapporten fremhæves det bl.a., at Kommissionen har styrket samarbejdet med den Internationale Arbejdsorganisation (ILO) om at støtte tiltag, der forbedrer anvendelsen af ILO's grundlæggende konventioner i lande, med hvem EU har handelsaftaler. Kommissionen har i den forbindelse også styrket bestræbelserne på at fremme civilsamfundets deltagelse i gennemførelsen af handelsaftalernes bæredygtighedsbestemmelser.

3. Formål og indhold

Kommissionen forventes at orientere Rådet om status for implementeringen af EU's handelsaftaler på baggrund af Kommissionens årlige implementeringsrapport. Særlig fokus ventes at være på opnåede fremskridt og udestående udfordringer i gennemførelsen af handelsaftalerne samt håndhævelse af bæredygtighedsbestemmelserne.

Kommissionen kan desuden ventes at orientere om etablering af en ny stilling som "chefhåndhæver" i Kommissionens generaldirektorat for handel med henblik på at fremme håndhævelsen og implementeringen af EU's handelsaftaler.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er blandt EU-landene bred opbakning til Kommissionens indsats for at fremme implementeringen af EU's handelsaftaler.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at Kommissionen fortsat indgår yderligere ambitiøse handelsaftaler med tredjelande, og at Kommissionen fortsat fremmer implementeringen og effektiv håndhævelse af EU's handelsaftaler, herunder særligt bæredygtighedsbestemmelserne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.